

до възстанието и по време на възстанието 1903 год.

До възстанието женитѣ въ гр. Охридъ имаха 17 групи съ всички поддѣления както въ революционната организация на мъжетѣ, съ повече отъ 300 активни членки и една помощна организация каквито могатъ да създадатъ само женитѣ — отъ деца на различни възрасти отъ двата пола.

20 юлий 1903 година.

Нека ги видимъ на другия день на възстанието. На 21 юлий сутринъта рано три млади жени учителки, безъ никаква походна подготовка, за да не привлекатъ вниманието на хората презъ кждето ще минатъ, тѣ дори и хлѣбъ не си бѣха вземали.

Тѣ отиваха съ голи рѣце на полето на смъртъта. Ще взематъ орѣжие — си мислеха тамъ отъ четитѣ кждето отиваха на помощъ. „Тамъ въ четитѣ сладко и безболезнено се мре“.

Тѣ и третѣ бѣха едничка надежда и утѣха на стари и немощни родигели. Тѣ ги оставяха на произвола на сѣдбата, на гладната смъртъ и безъ помощъ при последното имъ издихание. Да, дѣлото жертви искаше и тѣ дадоха първенъ своитѣ родители. Нѣкои дори и не се обадиха на своитѣ родители, за да не бждатъ възпрепятствувани. Когато излизаха вече, на Атина Шахова въздействаха и я спрѣха отъ пѣтъ, но другитѣ две продължиха да вървятъ. Слѣзоха по край езерото и презъ турската махала, съ маршрутъ манастиря „Св. Петка“ и за с. Велгощи. Презъ турската махала видоха по стени тѣ на нѣкои кжщи позиви на турски, гърцки и български езици, съ които се канеше турското население да мирува, че християнския народъ възстава само противъ царската властъ и противъ лошитѣ порядки въ Турция, че свободата ще бжде обща за всички и пр. Нашитѣ скромни революционерки ни най-малко не мислеха че турцитѣ ще се вразумятъ отъ отправения апелъ къмъ тѣхъ за миръ и братство въ този решителенъ моментъ — когато до вчера колежа като овце мирния християнски народъ. Тѣ отиваха въ с. Велгощи да се присѣдинятъ съ нѣкоя отъ районнитѣ чети или селската такава. Но когато приближиха подъ селото, тѣ чуха пушѣчни гърмежи, срещнаха бѣгащи къмъ града, голи, боси, съ разрошени